

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

[Tractatus de attributis, de visione beatifica, de scientia Dei ac de ejus
voluntate et providentia]

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. II. Altera difficultas resolvitur, & declaratur, quænam sint causæ, à
quibus provenit diversitas videndi creaturas in Verbo

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77132)

99 Probatum ergo secunda pars, contra aliquos A
qui docent beatos omnia quae ad eorum statum
pertinent in verbo cognoscere. Si beati in ver-
bo viderent omnia quae pertinent ad eorum sta-
tum, ea scirent ab initio beatitudinis, & non per
successionem temporum, cum visio beata sit im-
mutabilis, & tota simul, & non crescat per suc-
cessionem, ut sequenti disputatione dicemus.
At constat Angelos, circa ea quae accidunt re-
gionis, vel provinciis, vel hominibus suae curae
commissis (quae utique ad proprium illorum sta-
tum pertinent) non semper omnia scire à princi-
pio beatitudinis, sed dari locutionem, & illumi-
nationem inter ipsos Angelos, ut docetur in
Tractatu de Angelis, & constat ex Danielis 10.
tibi Angelus Persarum; & Angelus Iudaeorum,
dicuntur inter se altercati, pugnare, & litigare
(contrarietate rerum, non voluntatum, ut expli-
cat S. Thomas infra quaest. 113, art. 8.) quia scilicet
adhuc illis ignota erat voluntas divina cir-
ca liberationem Iudaeorum. Ergo beati non vi-
dent in verbo omnia quae pertinent ad illorum
statum, sed aliqua extra verbum per revelatio-
nem cognoscunt.

100 Confirmatur, & magis illustratur haec veri-
tas, egregio D. Thomae testimonio desumpto ex
4. sent. dist. 49. quaest. 2. art. 5. ad 2. ubi sic habet:
*Nihil prohibet dicere quod post diem iudicii, quando
gloria hominum & Angelorum erit penitus consum-
mata, omnes beati scient omnia quae Deus scient à vi-
sionis novit; ita tamen quod non omnes omnia videant
in essentia divina, sed anima Christi ibi plene videbit
omnia, sicut & nunc videt; alij autem videbunt ibi
plura vel pauciora, secundum gradum quo Deum cog-
noscent; & sic anima Christi, de his quae praeter alios vi-
det in verbo, omnes alias illuminabit. Unde dicitur
Apocalypsis 21. quod claritas Dei illuminat civitatem
beatorum, & lucerna eius est agnus. Et similiter An-
geli superiores illuminabunt inferiores, non quidem
nova illuminatione, ut scientia inferiorum augeatur
per hoc, sed quadam continuatione illuminationis, sicut
si intelligatur quod sol quiescens illuminat aere.*
Quibus verbis clarissime docet, quod beati post
diem iudicii, multa quae pertinent ad abundan-
torem gloriam, videbunt formaliter in verbo;
quaedam vero extra verbum, ut pertinentia ad
gloriam accidentalem, per illuminationes quae
sunt à superioribus, praesertim ab anima Christi,
vidente in verbo omnia quae Deus cognoscit in
seipso per scientiam visionis. Unde Caietanus 2.
2. quaest. 83. art. 4. dicit aliquid posse cognosci
per visionem beatam dupliciter. Primo forma-
liter, & hoc modo cognoscitur à beatis quid-
quid vident initio suae beatitudinis. Secundo
causaliter, quatenus ex scientia beata, tanquam
proprietas resultat scientia inferior, quae infusa
dicitur, per quam cognoscunt successivè quid-
quid per illuminationem excipiunt. Altero ergo
ex his duobus modis cognoscunt beati in
patria quae pertinent ad proprium statum, ac
proinde omnes preces ac orationes ad ipsos fu-
sas, vel fundendas. Unde quando D. Thomas
dicit 3. p. quaest. 10. art. 2. quod nulli beato deest,
quin cognoscat in verbo omnia quae ad ipsum spectant,
intelligi debet, beatum ea in verbo cognoscere,
vel formaliter, vel causaliter. Vel etiam dici po-
test, illum loqui de his quae spectant ad statum
beati directe & per se, qualia sunt ea quae in ipso
beatitudinis statu ipse agere debet (haec enim
probabile est, beatos in verbo videre) non autem
de his quae per accidens tantum & indire-

ctè ad ejus statum pertinent, qualia sunt ea quae
apud nos aguntur, & orationes quae ad eos fiunt,
aut personarum quae illorum patrocinio & custo-
dia committuntur; nam illa omnia non videntur
à beatis in verbo, sed extra verbum, per speciales
revelationes, multò probabilius est; ut sic detur
locus in multis consultationi divinae sapientiae,
& illuminationi superiorum Angelorum ad in-
feriores.

§. II.

*Altera difficultas resolvitur, & declaratur, quoniam
sunt causae, à quibus provenit diversitas videndi
creaturas in verbo.*

Dico quartò: Causa cur plures vel pauciores
creaturae possibiles, à beatis in verbo vi-
deantur, sumitur ex majori vel minori inten-
tione luminis gloriae: ratio verò cur haec creaturae
possibiles in particulari potius quam aliae cog-
noscantur, peritur ex ipsa natura creaturarum;
quia quaedam sunt de se latentes, quaedam
manifestiores; & ita quaedam majori luminis pro-
portionatae sunt, quaedam minori.

Prima pars conclusionis sequitur ex princi-
pijs supra statutis: Cum enim creaturae possibi-
les, in essentia divina tanquam in causa, & me-
dio prius cognoscere videantur; ratio videndi plu-
res vel pauciores creaturas possibiles, est major
vel minor penetratio divinae essentiae, primario
cognitae: Sed major vel minor divina essentia
penetratio, oritur ex majori vel minori inten-
tione luminis gloriae: Ergo causa cur plures vel
pauciores creaturae possibiles à beatis in verbo
videantur sumitur ex maiori vel minori inten-
tione luminis gloriae.

Secunda pars docetur à D. Thoma quaest. 2.
de verit. art. 4. ad 12. ubi loquens de cognitione
creaturarum possibilium in verbo, dicit: *Quae-
dam sunt latentes, quaedam manifestiores; & ideo
ex visione divina essentiae quaedam cognoscuntur, quae-
dam non. Ratio etiam id suadet. Ita enim se habet
causa ad manifestandum effectus; sicut princi-
pium ad inferendas conclusiones; unde sicut ex
principijs demonstrationis statim aliqua con-
clusiones eliciuntur; quaedam vero non nisi per
multa media, quia sunt ab illis magis remotae:
ita etiam quidam sunt effectus in divina essentia
manifestiores, quia ea visa, statim cognoscuntur
à lumine gloriae, quamvis remisso; alij verò la-
tentes, qui ut videantur indigent lumine glo-
riae magis intenso, & divinam naturam intimius
penetrante.*

Qui verò effectus manifestiores, & qui laten-
tiores sunt, variè ab Authoribus explicatur. Alij
qui existimant creaturas esse latentes, vel
manifestiores, ob majorem vel minorem perfe-
ctionem & essentiam. Alij, ob majorem vel mi-
norem convenientiam & similitudinem cum
Deo. Alij sentiunt, illos esse effectus manifestio-
res, qui majorem habent proportionem cum in-
tellectu, & modo intelligendi beatorum; laten-
tiores autem, qui magis ab hac proportionem re-
cedunt. Alij denique dicunt, illam creaturam
debere dici latentem in Deo, & requirere
perfectius lumen ut videatur, quae cognoscitur
non solum quoad an est, & quali superficialiter,
sed etiam quoad quid est, & penetrando omnes
rationes intelligibiles, secundum quas subest
divina providentia.

Dico quintò: Causa proxima, & intrinseca,
à quibus provenit diversitas videndi has creatur-
as existentes vel futuras in verbo, potius quam
alias,

alias, sunt lumen gloriæ, & divina essentia, in ratione speciei intelligibilis, intellectui beatorum diversimodè applicata ac determinata, iuxta exigentiam luminis, ad representandas has potius creaturas quam alias.

Colligitur ex D. Thoma variis in locis: nam hic art. 6. & 7. & 3. contra Gentes cap. 57. reducit diversitatem visionis beatæ ad diversitatem luminis gloriæ. Et quæst. 8. de verit. art. 4. ad 2. recurrit ad diversam applicationem divinæ essentia, in ratione speciei, quæ semper comitatur proportionem luminis gloriæ.

106 Probat etiam conclusio ratione. Principia intrinseca visionis beatæ (id est intra intellectum existentia) sunt lumen gloriæ, & essentia divina per modum speciei intelligibilis, intellectui beatorum unita, ut supra declaratum est: Unde cum diversitas cognitionis peti debeat ex principiis intrinsecis ad illam concurrentibus, etiam diversitas videndi has creaturas potius quam alias, sumi debet ex differentia individuali luminis gloriæ, & ex unione essentia divinæ, ut speciei intelligibilis, quæ juxta proportionem luminis, plus vel minus se manifestat beatis, & est ratio videndi plures vel pauciores creaturas.

Dico ultimò: Causa extrinseca & remota, cur aliqua creatura existens vel futura videatur à beatis, potius quam alia, sunt status cujuslibet beati, & voluntas Dei applicans & determinans essentiam divinam in ratione speciei, ad representandum has creaturas potius quam alias.

107 Prima pars conclusionis evidens est: ut enim offendimus §. præcedenti, visio beatæ, cum sit perfecte satiativa omnis justii desiderii, manifestat beatis omnia quæ pertinent ad proprium illorum statum: Unde cum ad statum cujuscumque beati, aliqua creatura in particulari pertineat, ut antea declaravimus, status cujuslibet beati est causa extrinseca, & remota, cur hæc potius quam alia creatura in verbo cognoscantur.

Addo quòd, sicut charitas recepta in Petro, magis ipsum inclinât ad seipsum amandum, quam alium; & sicut virtus fortitudinis, licet sit ejusdem speciei in viro, & in muliere, inclinât tamen virum ad aggrediendum hostes, non feminam, quia hoc non decet statum ipsius. Ita etiam lumen gloriæ perficit, & inclinât subiectum in quo recipitur, secundum modum, & capacitatem ipsius; & determinât intellectum beati, ad videndum has creaturas potius quam alias, secundum quod postulat proprius cujuscumque status. Ergo status cujuslibet beati, est causa veluti extrinseca, à qua oritur diversitas videndi in verbo has creaturas potius quam alias.

108 Secunda verò pars, quæ asserit talem diversitatem peti etiam ex libero decreto divinæ voluntatis, divinam essentiam in ratione speciei intelligibilis intellectui beatorum diversimodè applicantis, evidens est. Cum enim essentia divina, ut gerens vices speciei, non sit ex se determinata, sed indifferens ad representandum has potius quam illas creaturas, debet extrinsecè determinari, & applicari per decretum divinæ voluntatis, ad representandas tales creaturas potius quam alias, juxta exigentiam luminis gloriæ, & meritum ac statum cujuslibet beati. Et ideo essentia divina vocari solet speculum voluntarium, quia non representat nisi ea quæ Deus vult: & ordinat; nisi ut applicata, & de-

A terminata per liberum decretum voluntatis divinæ: sicut divina omnipotentia non determinatur ad hæc potius quam illa producenda, nisi ratione ejusdem decreti.

DISPUTATIO VI.

De mensura visionis Beatificæ.

AD complementum hujus Tractatus, superest ut de mensura visionis beatificæ disseramus, & durationem, per quam illa mensuratur, breviter explicemus. Unde fit

ARTICULUS UNICUS.

Quenam sit mensura visionis beatificæ?

§. I

Præmittenda ad resolutionem quæstionis.

Suppono primò, visionem beatificam esse omnino invariabilem, & quæcumque videntur à beatis in verbo, non successivè sed simul videri.

109 Itò docet D. Thomas hic art. 10. & 3. contra Gentes ca. 60. & colligitur ex SS. Patribus: Augustinus enim 15. de Trinit. cap. 16. loquens de visione beatæ: *Non erunt, inquit, volubiles nostræ cogitationes, ab aliis in alia euntes atque redeuntes; sed omnem scientiam nostram simul, uno conceptu videbimus.* Idem docet D. Bernardus, de consid. cap. 13. ubi sic habet: *Non enim tunc fragilis acies mentis nostræ, quantumcumque vehementer intendens, aliquatenus dissiat, reflectere in suam pluralitatem; colligit se magis, adunabit, conformabitque unitati illius, vel potius unitati illi.*

Eadem veritas significari videtur Isaia 6. cum enim dixisset Propheta, quòd *Seraphim stabant* (scilicet ante thronum Dei) statim subjungit, *sex ale erant uni, & sex ale alteri, & duabus volabant*: quæ verba expendens idem Bernardus serm. 4. de verbis Isaia: *Ad quid* (inquit) *tunc ale, si stant? Cui interrogatori sic responderet: Credo autem, sicut in volatu alacritatem, sic & in statione immobilitatem promittit.*

110 Probat etiam eadem suppositio triplici ratione quam habet D. Thomas locis citatis. Prima est, quia beati omnia quæ vident in verbo, vident in unica specie divinæ essentia: ea autem quæ videntur in unica specie, videntur simul, & non successivè. Quam rationem etiam tangit D. Bernardus serm. 31. in Cant. ubi loquens de excellentia divinæ visionis, sic ait: *Ille visio stat, quia forma stat quæ tunc videtur: est enim, nec ullam capit ex eo quòd est, sicut, vel erit, mutationem.*

111 Secunda ratio est. Felicitas perfecta (qualem habent beati in visione Dei) non est secundum habitum, sed secundum actum, ut dicit Aristoteles 10. Ethic. Ergo non unum potius, & aliud posterius, sed omnia simul & semper, secundum actum, & in uno actu videntur à beatis.

112 Tertia ratio quam etiam adducit S. Thomas locis citatis, sic potest proponi. Unaquæque res, cum venerit ad finem ultimum finem, quiescit, cum omnis motus sit ad acquirendam finem: Sed ultimus finis intellectus est visio divinæ essentia: Ergo intellectus divinam essen-